

Lietuva įteikė Latvijai protesto pareiškimą

Vilnius, lapkričio 8 d. — Lietuvos Užsienio reikalų ministerija praneša, kad šiandien Latvijos ambasadoriui Lietuvoje Albertui Sarkaniui buvo įteiktas Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos nota. Joje Latvijos Užsienio reikalų ministerijai yra pareiškama, kad nepaisydama Lietuvos Respublikos siūlymų visus klausimus, išskylančius dėl Lietuvos ir Latvijos sienos Baltijos jūroje nustatymo, spręsti tik dvišalėmis derybomis, ir taip pat nepaisydama Lietuvos siūlymų dėl bendro gamtinių išteklių tyrimo ginčijamoje Baltijos jūros zonoje, Latvijos vyriausybė pasirašė licenciją susitarimą su naftos bendrovėmis AMOCO ir OPAB dėl naftingų plotų Baltijos jūroje tyrimo ir eksploatavimo. Tuo ji neteisėtai įtraukė į susitarimą tiek Lietuvos Respublikai priklausantį plotus, tiek ir ginčijamus priklausomybės plotus Baltijos jūroje, neatsižvelgdama į nuolatinis ir teisėtus Lietuvos Respublikos prieštaravimus prieš vienašalius veiksmus.

Kaip rašo Lietuvos Užsienio reikalų ministerija, šiais veiksmais Latvijos Respublikos vyriausybė pažeidė Lietuvos Respublikos suverenias teises ir savo kontinentinį šelfą ir jo išteklius. Šiais veiksmais ji pažeidžia visuotinai pripažintą tarptautinės jūrų teisės principą vienašalius veiksmus nekelti grėsmės galutiniam valstybių susitarimui dėl jūros sienos. 1995 m. rugsėjo 14 d. Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrai pasirašė protokolą, kuriame pažadėjo venkti galutiniam susitarimui pasiekti trukdančių vienašališkų veiksmų.

Tais veiksmais Latvijos vyriausybė taip pat pažeidė 1934 m. Lietuvos, Estijos ir Latvijos santarvės ir bendradarbiavimo sutartį, atnaujintą 1990 m. gegužės 12 dieną. Pagal ją „susitariančios šalys stengsis likviduoti geru ir teisingumu bei teisėtumo dvasia kiekvieną klausimą, kuris galėtų pastatyti jų interesus vienas prieš kitus“.

Atsižvelgdama į šiuos faktus ir negalėdama pripažinti jokių Latvijos Respublikos vyriausybės vienašalių nustatytų apribojimų minėto licencinio susitarimo įsigaliojimui, Lietuvos užsienio reikalų ministerija Lietuvos vyriausybės vardu pareiškė, kad Lietuvos Respublika nebėra saistoma jokiais savo pasiūlymais ar dokumentais, kurie buvo anksčiau išreikšti bet kokia forma žodžiu ar raštu, derybose su Latvijos Respublika dėl teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo Baltijos jūroje delimitavimo.

Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo Baltijos jūroje šiaurinė riba eina tiesia linija nuo Lietuvos ir Latvijos sausumos sienos taško ant Baltijos jūros kranto iki taško, kuriame geografinė paralelė B = 56° 07' 35" susikerta su trečiosios valstybės kontinentinio šelfo riba Baltijos jūroje, rašoma Užsienio reikalų ministerijos pranešime.

„Bet kokie trečiųjų šalių veiksmai nuo šios ribos į pietus apibrėžtuose plotuose neturi ir neturės jokių teisinių pasek-

mių“, tvirtinama Lietuvos URM notoje Latvijai.

„Latvijos Respublikos vyriausybės licencinio susitarimo su naftos bendrovėmis AMOCO ir OPAB dalis, liečianti Baltijos jūros plotą, ribojamą nurodyta linija, yra neteisėta, negali turėti ir neturi jokių teisinių pasekmių ir todėl yra naikintina“.

Pranešime reikiama ir Lietuvos vyriausybės įsitikinimas, jog problemos, iškilusios dėl vienašalių Latvijos Respublikos veiksmų, tėra laikino pobūdžio ir netaps kliūtimi tolimesniam abiejų valstybių visapusiškų santykių vystymui Baltijos valstybių solidarumo dvasioje, stiprinant pasitikėjimą ir bendradarbiavimą Integracijos į Europos ir transatlantines institucijas procese.

Lietuvos vyriausybė taip pat yra pasiryžusi visas esamas problemas spręsti draugiškumu ir geros valios dvasia bei siekia teisingai nustatyti teritorinę jūrą, išskirtinę ekonominę zoną ir kontinentinį šelfą tarp Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos.

Pagaliam noteje pareiškama, jog Lietuva tikisi, kad Latvijos vyriausybė atsižvelgs į Lietuvos ir Latvijos prezidentų siūlymą dėl bendro gamtinių išteklių tyrimo delimitacijos zonoje. Lietuvos Užsienio reikalų ministerija taip pat praneša, kad Lietuvos ambasadorius Latvijoje Rimantas Karazija artimiausiu metu grįš vadovauti Lietuvos ambasada Latvijoje.

Sausio mėn. prasidės privatizavimas už pinigus

Vilnius, lapkričio 7 d. (AGEP) — Ekonomikos ministerijos sekretorius Zenonas Kaminskas mano, jog artimiausiais metais — nuo 1996 iki 200 metų — Lietuvos galėtų būti išvalstybinta turto maždaug už 2 milijonus litų.

Po pirmojo privatizavimo etapo, likusio neparduoto valstybės kapitalo vertė dar yra maždaug 7,5 - 8 milijonai litų. Spaudos konferencijoje antradienį Zenonas Kaminskas sakė, kad realiai antrasis privatizavimo etapas, kai imonės bus parduodamos tik už grynus pinigus, prasidės kitų metų sausio mėnesį. Jis teigia, kad imonių pardavimas už grynus pinigus nebus toks greitas procesas, kaip už čekius. Antrąjį privatizavimo etapą reglamentuoja praėjusią vasarą priimtas valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymas. Pagal jį jau suformuota privatizavimo komisija, baigiama kurti privatizavimo agentūra, tačiau trūksta dar nemažai poįstatyminių aktų, kuriuos tvirtina vyriausybė.

Pasak Kaminsko, antrajame privatizavimo etape pirmiausia reikės baigti išvalstybinti tas imones, kur likę 10%-20% valstybės turto. Per ketverius metus privatizavimo už investicinius čekius Lietuvoje išvalstybinta apie 33% viso valstybei priklausiusio kapitalo. Nuo 1991 m. rudens iki 1995 m. rugsėjo 1 d. parduota maždaug 80% visų imonių, parduotas valstybės kapitalas vertinamas 3,7 milijonų litų.

„Bet kokie trečiųjų šalių veiksmai nuo šios ribos į pietus apibrėžtuose plotuose neturi ir neturės jokių teisinių pasek-

Spalio 27 d. Kaune lankėsi Prancūzijos ambasadorius Lietuvoje Philippe de Suremaine. Susitikęs su meru Vladu Katkevičiumi (dešinėje) ir vicemere Vinca Vaidevute Margevičiene, tarėsi dėl galimybių ir buvusios Prancūzijos konsulato patalpas Kaune perkelti Prancūzijos kultūros centrą.

Nuotr. E. Katino „Kauno dienoje“

Konservatoriai priešinasi Korupcijos komisijos sudarymo principui

Vilnius, lapkričio 7 d. (AGEP) — Antradienį Seimas nutarė sudaryti specialiąją komisiją korupcijos faktams tirti. Opozicija balsuojant susilaikė, tuo reikšdama protestą nutarime numatytam komisijos formavimo principui.

Jau per ankstesnius svarstymus nutarimo iniciatoriai — LDDP frakcijos nariai Algirdas Sadkauskas, Algimantas Salamakinas bei Gediminas Paviržis — pritarė Seimo vicepirmininko, Centro frakcijai priklausančio Egidijaus Bičkausko siūlymui, kad LDDP frakcija siūlys šešis kandidatus ir komisija iš opozicijos frakcijų ir frakcijoms nepriklausančių Seimo narių, iš kurių frakcijoms nepriklausantys Seimo nariai atrinktų tris tinkamus kandidatus.

Tuo tarpu opozicinės frakcijos ir frakcijoms nepriklausantys Seimo nariai siūlytų šešių LDDP narių kandidatūras, iš kurių valdančioji frakcija atrinktų taip pat tris.

Pasak Egidijaus Bičkausko, toks komisijos formavimo principas turi užtikrinti, kad

sudarant komisiją, bus siekiama bendro sutarimo.

Už parlamento nutarimą sudaryti komisiją balsavo 62 Seimo nariai. Prieš buvo 4, susilaikė 21 parlamentarai.

Po balsavimo Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis pasakė, kad opozicija deleguos savo narius, tačiau nedalyvaus komisijos darbe, jeigu LDDP atmes jų siūlomus kandidatūras. „Mes nepripažįstame jums teisės atrinkinti, kas iš mūsų pusės jums priimtinas, o kas nepriimtinas“, sakė Landsbergis.

Priimant nutarimą, buvo atsisakyta korupcijos tyrimo grupės iš teisėsaugos institucijų atstovų sudarymo. Tačiau numatyta, kad komisija turi teisę pasitelkti visų valstybės institucijų tarnautojus.

Tirdama korupcijos faktus, komisija galės apklausti visų lygių valstybės pareigūnus, išskyrus šalies prezidentą. Už savo veiklą komisija turės atsiskaityti Seimui kas mėnesį, o iki gruodžio 31 d. jos veikla bus apibendrinta ir bus priimtas nutarimas dėl jos tolimesnės veiklos.

Socialistai susirūpino nacionalizmo pavojumi Rusijoje

Vilnius, lapkričio 7 d. (AGEP) — Didžiausią pavojų Rusijoje kelia nacionalistai radikalai, pasakė Seimo pirmininko pavaduotojas ir Lietuvos Socialdemokratų partijos pirmininkas Aloyzas Sakalas. Tuo tarpu komunistai, anot jo, didelių perspективų neturi.

Praėjusią savaitę Maskvoje Aloyzas Sakalas dalyvavo tarptautinės socialistų organizacijos — Socialistų Internacinalo Vidurio ir Rytų Europos komiteto posėdyje.

Antradienį spaudos konferencijoje Sakalas sakė, kad padėtis Rusijoje panaši į padėtį Lietuvoje. Žlugo iliuzinės viltys, sietos su laisvos rinkos įsigalėjimu — ne didelė gyventojų grupė sukaupė didelius turtus, tuo tarpu didžioji žmonių dalis dar labiau nusukdo.

Pasak Sakalo, radikalų nacionalizmas Rusijoje remia kelios jėgos, savo politiką grindžiančios ne revanšizmu, o neva egzistuojančiu pavojumi kraštui. Pirmiausia tai Rusijos karinis pramoninis kompleksas, siekiantis atgaivinti karinę pramonę, smulkios buržuazinės jėgos, nesuinteresuotos konkurencija iš Vakarų, bei Sovietų Sąjungos subyrėjimu nepatenkinti sluoksniai. „Padėtis Rusijoje dabar tokia pat kaip Vokietijoje trečiojo dešimtmečio pabaigoje“, teigė A. Sakalas.

Rusijos politikai pranašauja, kad nacionalinis patriotinis judėjimas gali arba subyrėti, arba tapti fašistine jėga.

Seimo vicepirmininkas sakė, kad socialdemokratų perspektyvos būsimuosiuose Rusijos rinkimuose nėra labai geros. At-

Linkevičius konservatoriams pristatė kariuomenės rūpesčius

Vilnius, lapkričio 6 d. (AGEP)

— Gynybos srityje esame pažengę toliau, nei Latvija ar Estija, pareiškė Lietuvos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius. Negalėčiau to pareikšti svečiuodamasis, pavyzdžiui, Rygoje, tačiau galiu su pasididžiavimu tai konstatuoti Lietuvos parlamentarams, kalbėjo Linas Linkevičius pirmadienį pakviestas susitikti su Seimo konservatorių frakcija.

Į tokį ministro pareiškimą konservatoriai replikavo, kad tuomet drąsiai galime stoti kovon dėl naftos telkinio Baltijos jūroje. „Nustokime pagaliau juokauti dėl karo su Latvija“, paragino Seimo opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis. Jis perspėjo, kad tokios kalbos, nors ir nerimtos, informacijos agentūrų yra platinamos ir užsienį ir pasiekia Maskvą.

Paklaustas apie karinę trijų Baltijos šalių sąjungą, Linkevičius pabrėžė, kad „prioritetinė mūsų šalių sąjungą yra NATO, o kitos gali kurtis tik tam, kad padėtų pasiekti pagrindinį tikslą“. Be to, dėl nuolat besikeičiančių Latvijos ir Estijos gynybos ministrų, sunku įgyvendinti net ir pasirašytąją trišalę karinio bendradarbiavimo sutartį, sakė gynybos ministras.

Jis kritikavo kaimynines šalis dėl bendros trijų valstybių oro erdvės kontrolės kūrimo vilkinimo. „Latvijoje ir Estijoje vis dar nesibaigia kariškių konfliktai su civiliais aviatoriais, tai apie kokį tarptautinį bendradarbiavimą galima kalbėti“, sakė Linkevičius.

Jam taip pat kelia abejonių Estijos pareiškimas, kad šis savo karių į Šiaurės šalių brigadą, dalyvausiančią NATO pajėgų kovose Bosnijoje. L. Linkevičiaus žiniomis, tokia brigada kol kas tėra Šiaurės šalių politikų planuose, todėl dar anksti skelbti apie ketinimus joje dalyvauti. Be to, Latvija ir Estija neturi neoficialaus partnerio iš Skandinavijos šalių, padedančio rengti karių taikos palaikymo misijoms, tuo tarpu tokie Lietuvos santykiai su Danija nuolat stiprėja, pažymėjo ministras.

Pirmadienio susitikime su Seimo konservatorių frakcija, dar nebuvo kalbama apie valstybių sieną, todėl dabar neįmanoma nustatyti, kurią informaciją Latvija pardavė užsienio kompanijoms. Pasak G. Motuzos, tai gali būti duomenys nebūtinai iš ginčijamos zonos. Tačiau bet kokių atvejų, Motuzos spėjimu, ši informacija galėjo kainuoti 150-200 tūkstančių dolerių.

skirais sąrašais dalyvaujančios socialdemokratinės krypties partijos pačios neturi daug vilčių patekti į Dūmą pagal partijos sąrašus, tačiau tikisi laimėti tiek mandatų tiesioginiuose rinkimuose, kad galėtų sudaryti socialdemokratų frakciją.

Kaip rašo Elta, spaudos konferencijoje Aloyzas Sakalas sakė, kad Lietuvos Demokratinės Darbo Partijos siekimas tapti Socialistų Internacinalo (SI) nare yra abejotinas. Tuo jis įsitikino pokalbiuose su SI vadovais. LDDP socialinė politika, pasak A. Sakalo, neatitinka Socialistų Internacinalo programos.

krašto apsaugos ministras taip pat pasakė, kad tarptautinis bendradarbiavimas svarbus Lietuvos krašto apsaugai ne tik politinė, bet ir materialine prasme. Jis sakė, kad Lietuvos kariuomenė jau yra sulaukusi Vakarų paramos už kelis milijonus JAV dolerių.

„Kai valstybė Krašto apsaugos biudžete nepaprastosioms išlaidoms leidžia skirti tik 10% lėšų, vargiai galime kalbėti apie besikuriančios sistemos tobulėjimą“, sakė ministras. Todėl užsienio pagalba labai padeda „judėti į priekį“.

Konservatorių prelegentas džiaugėsi, kad užsienio šalys vertina Lietuvos aktyvumą „Partnerystės varden taikos“ programoje. Pavyzdžiui, Jungtinės Tautos Lietuvai vienai pirmųjų iš Kroatijon karių siuntusių NATO partnerių grąžino 180,000 dolerių, išleistų karių rengimui ir atlyginimams.

Stiprėjant kariniam bendradarbiavimui, Lietuvos kariuonė atšė tinklo išplėtimas tapo būtinybe, pažymėjo Linas Linkevičius. Prie jau Lenkijoje, Latvijoje bei Estijoje dirbančių kariuonės atstovų kitais metais prisidės atašė JAV, Danijoje, Rusijoje ir NATO Kariniame komitete Briuselyje.

Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis klausė, kodėl buvo sunaikinta amunicijos gamyba Lietuvoje. Ministras teigė, kad jau yra parengti išsamūs planai, kur ir kaip galima atnaujinti tokią gamybą. Ketiname netgi granatsvaiddžius patys gaminti, sakė Linkevičius.

Krašto apsaugos ministras konkrečiai neatsakė, ar yra parengtas planas dėl Lietuvos kariuomenės veiksmų, jei i Lietuva įsiveržtų svetima kariuomenė. „Lietuva nesudarinėja priešų sąrašo“, sakė Linkevičius.

Paprašytas įvertinti Rusijos armijos veiksmus Karaliaučiuje, kai netoli Lietuvos sienos buvo paleista raketa, Linas Linkevičius įvyki pavadino „signalu, kad kaliningradiečiai kažkuo nepatenkinti, ir tai nėra geras ženklas mums“.

A. Brazauskas atsiribojo nuo S. Velonskio

Vilnius, lapkričio 6 d. (AGEP) — Prezidentas Algirdas Brazauskas atsiribojo nuo draugystės su amerikiečių verslininku, kuris rėmė jo rinkimų kampaniją.

„(Simas) Velonskis — joks man draugas“, pareiškė prezidentas, susitikime su žurnalistais pirmadienį paprašytas pakomentuoti spaudos pranešimus apie jo rėmėjų dalyvavimą finansinėse aferose Lietuvoje.

JAV gyvenantis lietuvis verslininkas Simas Velonskis per prezidento rinkimus 1993 metų pradžioje įkūrė Amerikos lietuvių komitetą Algirdo Brazausko kandidatūrai remti ir pagamino rinkimų kampanijai ženklelius su jo atvaizdu.

Dienraštis „Lietuvos rytas“ susiejo S. Velonskio interesus su kai kuriomis finansinėmis sferomis Lietuvoje ir abejotinos ver-

tės vyriausybės lėktuvo „Jet-Star“ išrūpinimu Lietuvai.

A. Brazauskas pareiškė, kad „Jet-Star“ — ne mano reikalas, aš juo neužiimesčiau ir neužiimesčiau“. Pasak prezidento, galimi įstatymų pažeidimai perkant lėktuvą yra teisėsaugos institucijų rūpestis. „Man asmeniškai jis visiškai nereikalingas“, pridūrė A. Brazauskas, nors pagal įstatymą Lietuvos prezidentui priklauso lėktuvas asmeniškam naudojimui.

KALENDORIUS

Lapkričio 9 d.: Laterano bazilikos pašventinimas. Aurelijus, Paulina, Miglė, Aštautas, Skirtautė.

Lapkričio 10 d.: Šv. Leonas Didysis, Bažnyties mokytojas (mirė 461 m.); Andriejus, Vigin-tas, Seigūnė.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

VISI KVIEČIAM!

LB Detroito apylinkės valdyba, kartu su Dievo Apvaizdos parapijos taryba, planuoja rengti Naujųjų Metų sutikimą š.m. gruodžio 31 d. Rengėjai kviečia visus norinčius dalyvauti iš anksto pranešti, kad būtų galima laiku užsakyti maistą ir orkestrą. Stalus užsakoma pas Vytautą Rauckį iki lapkričio 20 dienos. Tel. 810-478-9322.

TRADICINIS RUDENS FESTIVALIS

Lietuvos Vyčių 76 kuopos, veikiančios prie Dievo Apvaizdos parapijos, tradicinis rudens festivalis vyks sekmadienį, lapkričio 12 d., tuoj po 10:30 val. šv. Mišių. Bus proga pasivaikinti įvairiu maistu, ypač kugeliu, bus laimėjimų žaidimai ir namų gamybos tortų išpardavimas. Visi laukiami.

NEUŽMIRŠKIME BALFO

BALFo Detroito skyriaus atstovai visą spalio mėnesį budėjo prie Šv. Antano ir Dievo Apvaizdos bažnyčių rinkdami aukas vargstančių lietuvių šalpai. Nespėjusieji įteikti savo aukos, prašomi išsiųsti ją paštu BALFo skyriaus išdinininkui Valdui Staškui, 10037 Hazelton, Redford, MI 48239-1427. Čekius rašyti: United Lithuanian Relief Fund, arba BALFas vardu.

A. A. JONYNIENĖS MIRTIES METINĖS

A.a. Antaninos Jonynienės mirties metinėse šv. Mišios už jos vėlę bus aukojamos šeštadienį, lapkričio 11 d., 10 val. r. Šv. Antano bažnyčioje. Velionės kūrinių paroda vyks sekmadienį, lapkr. 12 d., Šv. Antano parapijos patalpose. Metines mini sūnūs Titas ir Jonas.

ATSISVEIKINOM SU A.A. P. V. ČIŽAUSKU

Lapkričio 2 dieną, po gedulinę šv. Mišių Šv. Antano bažny-

čioje, Holy Sepulchre kapinėse, netoli Šv. Antano parapijos įkūrėjo a.a. kun. Igno Boreišio kapo, buvo palaidotas 42 metų Šv. Antano parapijos spaudos kioskui vadovavęs diplomuotas agronomas Pranas Vytautas Čižauskas, 79 metų amžiaus, miręs š.m. spalio 29 d., Garden City Osteopathic ligoninėje.

Velionis buvo gimęs Dzūkijoje, Siupulčiškių kaime, Miroslovo valsč., Alytaus apskr., gausioje 16 vaikų šeimoje. Baigė Dotnuvos Žemės ūkio akademiją, apgynęs mokslo tyrimų darbą – „Daržovinių šaknų tyrimo skirtumai šešių metų laikotarpyje“. Atvykęs į Ameriką 1949 m. lankė Detroito Verslo kolegiją, išgydamas atskaitomybės bakalauru laipsnį. 1953 metais a.a. kun. Broniaus Dagilio pasiūlymu, suorganizavo ir vadovavo Šv. Antano parapijos knygyniui, kuris jau 42 metus tarnauja Detroito lietuviams. Velionis jautė pareigą talkinti lietuviškos kultūros tęstinumui, platinant ir lietuvišką spausdintą žodį Detroito lietuviams.

Giliame nuliūdime paliko žmoną, su kuria išgyveno 54 metus. Dukra Violeta ir žentas Jurgis Balčiūnai, gyvenantys Bostone. Lietuvoje liko seserys: Salomeja Čižauskaitė, Izabelė Ragauskienė, Aldona Kavaliauskienė, brolis Algirdas Čižauskas ir jų šeimos. Santa Barbara, Californijoje, giminaičiai Marija ir Jonas Šimonai su šeima, daug kitų giminų Lietuvoje.

Prieš viešą atsisveikinimą Detroito ateitininkai atsisveikino su savo nariu. Pranas Zaranka, Jonas Mikulionis ir Benediktas Neverauskas pravedė giesmių giedojimą ir psalmių skaitymą.

Atsisveikinimo metu laidotuvių direktorė Yolanda Zaparackienė paryškino, kad velionis ne tik mėgo knygą ir mokslą nuo pat jaunystės, bet visą savo gyvenimą vadovavo Detroito spaudos kioskui, kuris taip labai reikalingas lietuviškos išlaikymui. Ji priminė, kad Vytautas Čižauskas buvo šių dienų knygnešys.

Žurnalistas Stasys Garliauskas, atsisveikindamas su velioniu, paskaitė savo kūrybos eilėraštį „Amžinoji šviesa“.

Pianistė Jūratė Audejaitienė po recitalo, įvykusio birželio 19 d. Seattle, Washington.

Lietuvos vyčių tautinių šokių grupė š.m. spalio 25 d. atliko programą Delphian House banketo salėje ruošiamame Hickory Hills Moterų klubo pokylyje. Grupę vadovauja Frank Zapolis ir Lidija Ringienė.

PRISIMENAMA A.A. J. MARŠALKOVIČIENĖ

Prieš penkerius metus lapkričio 15 d. mirusi a.a. Jadvyga Markus-Maršalkovičienė šį šeštadienį, lapkričio 11 d., 5 val. p.p. bus prisimenama šv. Mišiomis Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje. Metines mini sūnūs Jonas Markus.

DALIA GILVYDIENĖ VADOVAVO CHEMIKŲ SIMPOZIUMUI

Dalia Gilvydienė, baigusi chemijos studijas Hunter College New Yorke ir vėliau įgavusi chemijos magistrantūros laipsnį, dirbanti kaip tyrimų chemikė federalinės maisto ir vaistų administracijos (FDA) Detroito laboratorijoje, šiais metais vadovavo Anachem SAS simpoziumui, lapkričio 2 d. vykusiamu Armėnų bendruomenės centre, Dearborn, Michigan.

Buvo padaryta 32 pranešimai iš įvairių analitinės chemijos sričių. Buvo surengta ir instrumentų paroda. Simpoziumas sutraukė daug chemikų iš įvairių miestų. Buvo teikiami pažymėjimai ir piniginės premijos geriausiems analitinės chemijos studentams.

Iškilmų metu Dalia Gilvydienė buvo pagerbta kaip gabi ir pasiaukojanti organizatorė. Tai nėra pirmas jos toks darbas. Ir praityje ji dalyvavo įvairiuose chemikų organizacijose komitetuose. Linkime jai ir toliau taip prasmingai dirbti.

Saulius Šimoliūnas

BUS PRISIMINTI MIRUSIEJI CHORISTAI

Sekmadienį, lapkričio 19 d. 10:30 v.r. šv. Mišios, Šv. Antano bažnyčioje bus aukojamos už visus mirusius choristus. Mišias užprasinti choristas. Bus prisiminti choristai: Adolfas Armalis, Petras Bukšyns, Juozas Kalvaitis, Elena Kilikevičienė, Mečys Petrauskas, Stasys Petrauskas, Ona Ribinskienė, Marijus Sajus, Juozas Sinkus, Pranas Viršila ir Sigitas Žebraitis. Visuomenė kviečiama dalyvauti šv. Mišiose ir prisiminti mirusius choristus. Bažnytinis choras ruošiasi paminėti savo gyvavimo penkiolikos metų sukaktį 1996 m. pavasarį.

ISTORINIO ĮVYKIO KASETĖ

Muz. Stasys Sližys praneša, kad Šv. Antano deimantinės jubiliejaus šventės vykusios rugpjūčio 13 d. proga, buvo įrašyta specialioji kasetė, kurioje šv. Mišių metu giedamos giesmės ir Detroito arkivyskupo

LIETUVOS VYČIŲ VEIKLA

„PAGALBA LIETUVAI“ PRANEŠA

Lietuvos Vyčių padalinio „Pagalba Lietuvai“ vadovas Robertas S. Boris praneša, kad Catholic Medical Mission Board, Inc. (CMMB), labdaros organizacija, veikianti New York'e, pradeda baigiamą fazę vaikams su neurologinėmis negalimomis Lietuvoje. 24 asmenims bus suteikti neurologinio vystymosi terapistų pažymėjimai.

Gydytojai, paskaitos ir fizinės terapijos darbuotojai paruošė vietinius darbuotojus moderniausias būdais padėti neurologinių negalių paliestiems vaikams. Pranešama, kad spalio 13 d. iš New Yorko Lietuvon išvyko kalbos patologas Arūnas Čiurberkis ir terapistė Sylvia Krivickas. CMMB nuo 1993 metų remia ir glėboja šį projektą. Abu minėti terapistai ruošia terapistus Lietuvoje dabartine neurologinio vystymosi terapijos (NDT) technika.

Čiurberkis ir Krivickas jau keturis kartus Lietuvoje dirbo net 8-se įvairiose vietovėse, gydymai daugiau negu 100 vaikų. Ši jų penkta kelionė yra kardinolo Adam Maidos įžanginė ir užbaigimo kalbos. Šių istorinių Mišių įrašą galima įsigyti pas muz. S. Sližį, paskambinus tel. (313) 278-2436.

KUGELIO SEKMADIENIS

Sekmadienį, lapkričio 19 d., tuoj po 9 ir 10:30 v.r. šv. Mišių Šv. Antano parapijoje, kavinės šeiminkė Pranciška Televičienė ir jos nuolatinės talkininkės kviečia visus parapijiečius, draugus bei pažįstamus iš arti ir toli dalyvauti kugelio pietuose. Veiks ir prieškalakutinis turtingas laimėjimų stalas. Visi kviečiami gausiai atsilankyti, savo dalyvavimu paremti parapijos veiklą ir smagiai praleisti sekmdienio popietę Šv. Antano svetainėje tarp bičiulių.

Brolis ir sesuo – Paulius ir Laura Rukšėnai, dalyvavę Toronte „Vaikų šventės“ rengtame muzikos konkurse. Jie atliko liaudies dainą „Cyru vyrų vyturiukas“.

ypač svarbi, nes net 24 asmenys yra parinkti šiam apmokymui. Gydytojai – kalbos ir fizinės terapijos praves 10 savaitių intensyvių kursų. Savo srities aukštai vertinama specialistė Joan Mohr pagrindinė mokytoja yra pirmoji mokytoja įsigijusi neurologinio vystymosi terapistės sertifikaciją Amerikoje.

Tėvams ir vaikams nebereikės keliauti į JAV gydymuisi – ši pagalba jiems bus teikiama Lietuvoje. Terapistų apmokymas vyks „Saulutės“ sanatorijoje Druskininkuose. (Čia taip pat veikia centras vaikams su cerebraliu palsy). Ten bus dirbama penkis savaites. Manoma, kad šios klinikos, kuriose dirbs sertifikuoti specialistai, galės būti mokymo centrais studentams iš kitų kraštų.

CMMB siunčia vaistus kraštams visame pasaulyje be jokių patarnavimo mokesčių. Jų misija – gydyti ir saugoti gyvybes. Ši organizacija jau penketą metų turi ryšius su Lietuvos Vyčių padaliniu „Pagalba Lietuvai“. 1994 m. paaukojo ir išsiuntė Lietuvon vaistų už daugiau negu 2,363,502 dol. Iki š.m. spalio pabaigos Lietuvon išsiųsta už daugiau negu 3,937.666 dol. vaistų.

Smulkesnes informacijas apie šį projektą gali suteikti Harriet Kasentz, CMMB, 10 W. 17th St., New York, NY 10011-5756. Tel. 212-242-7757.

Vertė Regina Juškaitė

NAUJŲJŲ 1996 METŲ SUTIKIMAS

Šv. Antano parapija planuoja ruošti Naujųjų 1996 metų sutikimą, jei atsiras bent 50 dalyvių. Perna susilaukė 80 dalyvių. Šv. Antano parapija tikisi susilaukti tiek pat, ar net ir daugiau. Norintieji dalyvauti, prašomi kreiptis pas Regina Juškaitę darbo tel. (313) 396-0389 ir namų tel. (313) 554-3288. Lauksime visų atsiliepimų iki lapkričio 26 d.

Regina Juškaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	¼ metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos priimančios, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

Spektaklio „Rudnosiuko stebuklinga kelionė“ metu clevelandietės (iš kairės) Laura Rukšėnaitė ir Kristina Stankutė mušamaisiais instrumentais pritarė dainai.

<p>EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. 4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL Pirmas apyl su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prienamą kainą. Pacientai priimanai, absoliučiai punktualiai. Susitarimul (kalbėt angliskai) tel. 708-422-8280</p>	<p>LINAS A. SIDRYS, M.D. Ophthalmologas/Akių Chirurgas 9630 S. Ridgeland Ave. Chicago Ridge, IL 60415 708-636-9822 4148 W. 63rd St. 312-738-7709</p>
<p>DR. A. B. GLEVECKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBE – AKIŲ LIGOS 3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101 Valandos pagal susitarimą Pirmo 3 v. p.p. 7 v. antrą 12:30-3 v. p.p. trečią uždaryta ketv. 1:30-3 v. p.p. penkt. ir šeštą 9 v. r. 12 v. p.p.</p>	<p>Cardiac Diagnosis, Ltd. 6132 S. Kedzie Ave. Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7700</p>
<p>6132 S. Kedzie Ave., Chicago (312) 778-8989 arba (312) 489-4441 DR. K. A. JUCAS ODOS LIGŲ SPECIALISTAS GYDO ODOS AUGLIUS ŽENZAS IR ISSIPLIETUSIUS KOJŲ VAINAS KOSMETINE CHIRURGIA</p>	<p>RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D. S. PRASAD TUMMALA, M.D. Sirdies ir Kraujagyslių Ligos Valandos pagal susitarimą</p>
<p>DR. JOVITA KERELIS Dantų Gydytoja 3315 W. 55th St., Chicago IL Tel. (312) 476-2112 9525 S. 79th Ave. Hickory Hills IL Tel. (708) 598-8101 Val pagal susitarimą</p>	<p>DR. ALGIS PAULIUS ORTOPEDINES LIGOS CHIRURGIA 1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120 Tel. (708) 742-0255 Valandos pagal susitarimą</p>
<p>Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159 DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Ave., Cicero Kasdien 1 iki 8 v. v. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.</p>	<p>DR. L. D. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA 9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave Tel. (708) 598-4055 Valandos pagal susitarimą</p>
<p>DR. PETRAS V. KISIELIUS INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija 172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126 708-941-2609 Valandos pagal susitarimą Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120</p>	<p>DR. LEONAS SEIBUTIS INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS 6132 S. Kedzie Val antr. 2-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p. Šeštą pagal susitarimą Vizitai apmokami Medicare Kabineto tel. (312) 776-2880 Namų 708-448-5545 Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms</p>
<p>SURENDER LAL, MD Specialybė – Vidaus ligos 7722 S. Kedzie, Chicago, IL 60652 Tel. 312-434-2123 Holy Cross Physician Center 6084 S. Archer, Chicago, IL 60638 Tel. 312-884-4155 Valandos pagal susitarimą</p>	<p>EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C. Specialybė – Vidaus ligų gydytojas Kalbame lietuviškai 6165 S. Archer Ave. (prie Austin) Valandos pagal susitarimą Tel. (312) 585-7755</p>
<p>Kab. tel. (312) 471-3300 VIDAS J. NEMICKAS, M.D. KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS 7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652</p>	<p>ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ CHIRURGIJA AKIŲ LIGOS Good Samaritan Medical Center- Naperville Campus 1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville IL 60563 Tel. 708-527-0090 Valandos pagal susitarimą</p>

KOKIA BUVO KOLŪKINIO KAIMO „GEROVĖ“

Dr. doc. JUOZAPAS TOMKUS

Prezidentas savo kadencijos pusiaukelėje teigė, kad Lietuvos valstietis dar niekada taip gerai negyveno, kaip kolūkinės santvarkos metais. Kuo remdamasis prezidentas grindžia savo teiginį?

Užgrožus valdžią Rusijoje, bolševikai aplėšė ne tik bankininkus, pramonininkus, smulkius verslininkus, bet ir valstiečius. Leninas siekė ne tik aplėšti, bet, svarbiausia, atimti žmonių savarankiškumą. Jis teigė, kad „viskas, nuo ko priklausė žmogaus egzistavimas, turi būti skirstoma taip, jog už vieną duonos kortelę išbėdę žmogus eitų dirbti ir darytų viską, ką jam įsakys bolševikai; reikia siekti paklusnumo, besąlygiško paklusnumo“.

Ši bolševikinė nuostata nuo 1940 m. buvo taikoma Lietuvos žemdirbiams. Nepaisant šūkių „visa žemė priklauso valstiečiams“, bolševikams okupavus Lietuvą, žemė buvo nacionalizuota. Lietuvos žemdirbiai neteko teisės į savo žemę, kurią dirbo jų proseneliai, seneliai, tėvai. Jau 1940 m. Lietuvos žemdirbiai buvo pradėti varyti į kolūkius. Suprantama, jie visa savo esybę priešinosi naujai prievartos formai. Žemdirbių įvairiai palaužti buvo taikomos valios priemonės, kaip didžiulės grūdų prievolės valstybei (lenininis „grūdų perteklius“ nusavinimas), piniginiai mokesčiai, miško medienos išvežimas į valstybės sandėlius (suprantama valstybei ir t.t.).

Atvykę į kaimus iš rajonų centrų, kolūkių organizatoriai su naganais rankose grasino žemdirbiams ir vežė į Sibirą. Taip komunistai išvežė geriausius Lietuvos ūkininkus su še-

imomis į Sibirą. Apie 1950 m. Lietuvos žemdirbių valia buvo palaužta. Be atimtos žemės jie buvo priversti į kolūkius atiduoti galvijus, padargus, ūkinius pastatus. Prasidėjo intensyvus kaimo naikinimas, kuris truko 50 komunistinės okupacijos metų.

Suprantama, prezidentas apie tai nutylė, nors nuo 1959 m. tapęs komunistų partijos nariu, turėjo žinoti kaip „kolūkinį rojų“ kūrė komunistai. Prezidento teiginys apie gerą valstiečių gyvenimą kolūkinės santvarkos metais, matyt, grindžiamas jo, kaip CK sekretoriaus, išpūdziais pabuvojus pavyzdiniuose Juknaičių, Žalsvelės, Eriškių ir kituose panašiuose į juos kolūkiuose. Reikia pasakyti, kad tokių pavyzdinių-parodomųjų kolūkių buvo po vieną kiekviename rajone. Jie buvo dotuojami iš valstybės biudžeto. Į juos buvo vežami svečiai atvykę iš užsienio ir, žinoma, juose apsilankydavo respublikos aukščiausiajame nomenklatūra. Atvykę užsienio svečiai ir pavyzdinius kolūkius, stebėdavosi kolūkinės santvarkos pranašumais, o respublikos partinė nomenklatūra didžiuliuose sugebėjusi sukurti tokį „kolūkinį rojų“.

1976 m. Lietuvoje buvo 27,320 kolūkių. Turint omenyje tai, kad Lietuva buvo suskirstyta į 44 administracinius rajonus, o kiekviename jų buvo po vieną pavyzdinį kolūkį, lieka 27,276 kolūkių, kurių valstybė nerėmė. Tad apie kuriuos kolūkius prezidentas kalba? Buves CK sekretorius ir aukščiausi respublikos partiniai nomenklaturininkai dabar nostalgikiškai kalba ne apie tuos 27,276 kolūkius.

Gamtos apsaugos komiteto pavedimu, 1981-1989 m. teko detalai susipažinti su Pasvalio, Kėdainių, Radviškių, Trakų, Tauragės, Šilutės, Šakių, Kučiavos rajonų kolūkių gamtos aplinkos, gamybinų centrų, fermų, technikos kiemų ir juose dirbančių kolūkiečių darbo sąlygomis.

Kaip žinoma, kolūkių, tarybiniai ūkiai, juose esantys gamybiniai centrai, stambūs kaulių auginimo susivienijimai buvo kuriami ne žmonių gyvenimo sąlygoms gerinti, o turėti žemės ūkio produkcijos gamybos monopoliją. Kaimo žmonių likimas nepalėpė nomenklaturai mažiausiai rūpėjo. Jai žmonės rūpėjo tiek, kiek jie buvo reikalingi kaip pigi darbo jėga, kuri pagamintų kiek galima daugiau produkcijos. Pastarąją išveždavo į niekuomet nepasotinamą Rusiją. Už pagamintą produkciją ordinai ir medaliai buvo apdovanojami partiniai nomenklaturininkai, o kolūkiečiams likdavo mažai apmokami darbdaviai. Kaimo žmones bėdėdavo pagalbiniai sodybiniai sklypai, kurie neišnyko ir kolūkinės „gerovės“ metais.

Karvių ir kaulių fermose daugiausiai dirbo moterys, kurioms padėdavo vaikai, nes vyrų dažniausiai buvo fermų vedėjais, brigadininkais. „Baltosios kolūkių vergės“ braidė nešbrendama purvą ir mėšlą fermose. Jos dirbo sunkiausius darbus, nes Sovietų Sąjungos konstitucija joms garantavo lygias teises su vyrais. Nuo sunkiausio darbo ir karvių melžimo rankomis jos susirgėdavo profesinėmis ligomis. Baisu ir liūdna buvo žiūrėti į vargą bei nepakeliamą darbo fermose išgybantį moteris. Ar tokios išgybės jos buvo nusipelnę? Anksčiausiai atsikėlusios ir vėliausiai grįžusios iš fermų ir namais, jos dar turėjo padaryti visus darbus šeimoje ir pagalbinuose sklypuose.

Moterys kėlimas ant garbės pje-destalo ir Kovo 8-osios šventimas buvo lyg pasityčiojimas iš moters garbės ir orumo.

Liūdnas vaizdas atsivėdavo ir technikos kiemuose, kurių teritorijos dažniausiai buvo nesutvarkytos: purvynas su traktorių ir sunkvežimių išmaltomis duobėmis. Daugumoje technikos kiemų patalpos buvo nešildomos, todėl žiema, remontuojant techniką, darbo sąlygos buvo nepavydėtinai. Patys mechanizatoriai buvo praradę žmogišką pavidalą: purvini, permirkę dyzeliniu kuru ir tepalais, labai dažnai neblauvūs.

Gamtosauginių požirių, esant kolūkiams, labai nukentėjo vandens telkiniai, nes švariausių ir gražiausių upelių, ežerų pakrantėse buvo pastatyti karvių ir kaulių fermos, iš kurių tekantys srutos ir mėšlas jas teršė. Gamybinų centrų, technikos kiemų taršalai (naftos produktai, išstiprosios trašos) pro viršutinį dirvos sluoksnį pasiekdavo gruntinius vandenis ir juos užteršdavo. Besaikis trašų kiekis su lietaus vandenimis tik padidindavo vandens baseinų užterštumą. Įvairūs pesticidai ir herbicidai, neteisingai naudojant, pakenkė faunai.

Baisiausia kolūkių kaimo nelaimė ta, kad jame sąmoningai buvo naikinamas žmogus. Vergiškas, neturintis perspektyvos gyvenimas, kaimo vertė iš jo bėgti. Pirmiausiai pradėjo trauktis jaunimas, nes jaunuliai, atitarnavę okupacinėje kariuomenėje, į kaimą negrįždavo, o įsidarbėdavo miestuose. Jaunimas, baigęs žemės ūkio technikumus, dažniausiai vengdavo kaimo. Vieni, kas tik galėjo, bėgo iš kaimo ir miestų, kur „didžiosioms komunizmo statyboms“ buvo reikalinga pigi darbo jėga. Prie žemdirbių išvijimo nuo žemės labai prisidėjo vienkienį sodybų nukėlimas, prisiemiant melioracijos ir didelių žemės masių formavimą. Pastarosios akcijos iniciatoriumi buvo A. Būdvytis, intensyviai naikinęs vienkiemius, dabar vėl „čiulba“ Lietuvos agronomų seklyčioje.

Kaimo liko tik senyvo amžiaus žmonės, kurie be kolūkių pagalbos jau negalėjo įdirbti savo pagalbinio sodybinio sklypėlio. Nepaisant to, kolūkiuose buvo statomi kultūros namai, kuriuose pagyvenusių žmonių saviveikliniai kolektyvai turėjo apdainuoti „kolūkinio rojus gerovės“ „Geradarių“ kolūkių pirminių leidimų, senyvo amžiaus žmonėms vasarąjį sėdavo ir bulves sodindavo bendrame žemės plote. Tuo pirminkai iš žmonių nusipelnėdavo didžiausią padėką (tai vėl gi lenininės-stalininės partijos gyvenimo normos pavyzdys: pirma atimk, o po to truputį duok, kad žmogus už tai būtų dėkingas ir laimingas).

Baisi kaimo nelaimė – besaikis alkoholio naudojimas, kuris trukdė 50 metų, neišnyko ir

šiandieną. Tik po karo kaimo valstybinė, o dažniausiai savo darbo, degtinė tapo tvirta valiuta, kuria žemdirbių atsipirkdavo nuo įvairaus plauko rajono tikrintojų ir partinių darbuotojų bei atsilygindavo kaimo mechanizatoriams už atliktą darbą. Jeigu tarpukario Lietuvos kaimo buvo vienas kitas žinomas girtuoklis, tai dabar reikia su žiburiu ieškoti negeriančio. Šiame savęs naikinimo darbe nuo vyrų neatsilieka ir daugelis moterų. Neatsilieka ir gerai parašyta R. Granausko apysakoje „Gyvenimas po klekvu“.

Šiuolaikinio kaimo negalima palyginti su tarpukario Lietuvos kaimu. Nenorom tenka prisiminti kaip prasidėdavo to laiko kaimo rugiapūtė. Į laukus vyrų išėdavo pasipuošę baltais namų darbo baltiniais, persijuose tautine juosta. Už jų išsiriukiudavo moterys – pedų rišėjos. Prie rugių lauko pasimeldavo ir pradėdavo šventą rudens darbą – rugiapūtę. Nenoriu teigti, kad dabar žemdirbys pradėtų laukų darbus tų laikų priemonėmis. Noriu tik pasakyti, kad to meto žemdirbys laukų darbus dirbo dviasiskai įprasminę, su ateities viltimi. Tokiose stipriose moraline dvasia kaimo šeimoje užaugę vaikai išmokdavo dirbti visus žemės darbus. Nereikėjo jokiu darbinio auklėjimo ir profesinio orientavimo paskaitų. Šeimos ramiai savo amžių nugyvendavo seneliai. Tarpukario Lietuvos kaimo gyveno laisvi, sąžiningu darbu gyvenantys žmonės. To meto kaimas buvo ta terpė, kurioje išaugo daugelis Lietuvai nusipelnusių religijos, mokslo, meno, krašto apsaugos, žemės ūkio srityje žmonių.

Dabartiniame kaimo padėtis visiškai kita. Dauguma kaimo žmonių šeimų, išvėtytų nuo žemės, persikėlė į miestus, kurie teikia mažiausią žmogiem tapo tikrais kalėjimais. Jie ilgėdavosi savo žemės, namų, tos aplinkos, kurioje jie gimė, užaugo, visą gyvenimą dirbo. Miesto gyvenimo sąlygos jiems gyvenimo trukmės nepailgindavo. Dauguma išvėtytų nuo žemės šeimų norėtų grįžti į kaimą, tačiau neturi kur: sodybos nugriautos, iškirsti sodai, želdiniai, užversti šuliniai. Ištuštėjusiose, be šeiminių žemės plotuose auga tik pjektžolės, kurias žmonės jau piktų pavadinti dabartinio kolūkinės praieities garbintojo M. Pronckaus „kultūra“.

Kaimuose atsirado visiškai svetimi žmonės, kurie jame niekada negyveno. Tai 50 metų komunistinės okupacijos pagimdyti benamiai žmonės, kurie migruoja iš vienos vietos į kitą, nes jiems nebrangi ta žemė, kurioje jie gimė, nei toji, į kurią jie atsikėlė.

Ar tai ne tas prezidento pagarbintas kolūkinės santvarkos „gero gyvenimo“ penkiasdešimtmetis atvedęs mūsų kaimą prie atžūties vėdinimo?

Laikas ir mums pasisakyti

Kone kiekviena, save ir savo praeitį gerbianti, tauta, yra sukūrusi ypatingą šventovę, tarytum tautinį Partenoną. Didžiųjų valstybinių švenčių bei iškilmyų proga čia susirenka valstybės vadai, organizacijos bei eilinių gyventojų minios ir atliekamos tėvynės meilės, jai ištikimybės pareiškimo apeigos. Kai atvyksta užsienio vyriausybės atstovai ar šiaip svarbių svečiai, jie taip pat pasistengia aplankyti tą tautos šventovę, pagerėti vainiką prie paminklo, padėti jai, kas lankomos valstybės gyventojams šventa, brangu.

Galima sakyti, kad tokia tautos šventovė Lietuvoje laikytinas Vytauto Didžiojo Karo muziejaus sodelio Kaune, bet pačioje mūsų sostinėje jaučiamas trūkumas. Tiesa, Vilniuje yra daug lietuviams brangių paminklų, gerbtinų vietų, kur ir savieji, ir svečiai iš svetur gali susikaupti, nulenkti galvas tautos praeičiai, jos didvyrtams. Tik ar to tikrai gana?

Kadangi Lietuvos istorijoje daugiau skausmo negu šviessio periodu, tai ir tautos šventovei galbūt geriau dera skirti kančių, o ne triumfo vietą. Kaip pavyzdys, mintin peršasi žydų holokausto muziejus Vašingtone ir planuojamas paminklas-muziejus komunistų teroro aukoms, kurio planavimo komisijoje Lietuvai atstovauja Vytautas Landsbergis. Vašingtonas taip pat turi šurpiąją „gedulo sieną“, kurios marmure įspausdos Vietnamo kare žuvusiųjų pavardės. Panaši „gedulo siena“ būtų ir Vilniuje, visko turėtų būti surašyti visos komunistinio bei nacių genocido aukų mūsų tėvynėje pavardės.

Šiuo metu atrodo bergždžia svajonė, kad dabartinė Lietuvos vyriausybė pradėtų rūpintis paminklo statyba komunistų aukoms. Juo labiau, kaip rašoma neseniai mus iš Lietuvos pasiekusioje rašte, pavadintame „Genocido tyrimo maršas“ (autorai: buvęs Genocido tyrimo centro darbuotojas – Nijolė Gaškaitė, Algis Kašėta, Dalia Kuodytė, Dalius Stancikas, Juozas Sarkauskas): „Valdančioji partija ir jos vyriausybė, įvairiais būdais stengdamasi žmonių sąmonėje ištrinti sovietmečių patirtą istorinį dvasinį genocidą, maskuoja visus, ji primatejančius istorinius relikvus. Neatsitiktiniai ir KGB pastatas Vilniuje, lietuvių tautos kančių namai, istorinis ir dvasinis mūsų paminklas, labai greitai buvo perduotas Teisingumo ministerijos dispozicijon, o ten pradėti generalinio remonto darbai. Tenka konstatuoti, kad tai, ko nespėjo padaryti atsitraukdama KGB

dengusi remontu, panaikinti buvusios genocido ženklus kameros ir tardymo kabintuose, šiandien baigiama nepriklausomos Lietuvos valdžios nurodymu Lieturose, sugėrusiose mūsų garbingiausių žmonių kraują ir kančias, taigi tapusiose šventa vieta, šiandien laikomi kriminaliniai nusikaltėliai, o kameroje, kurioje buvo žudomi žmonės, dabar įrengtas šiluminis mazgas“.

Rašte Lietuvos vyriausybė kaltinama, kad „iki šiol neužbaigta nė viena genocido byla; nė vienas budelis nenusteistas; valstybiniu lygiu nėra juridiskai įvertintos struktūros, vykdytų genocidą; Lietuvos generalinė prokuratūra... neranda laiko pasidomėti garsiai lietuvių genocido vykdytojais Dušanškiu ir Ruslanu... per ketverius metus teismo nepasiekė nei Sausio 13-tosios, nei Medininkų žudynių bylos, o prezidento nutarimu, jau amnestuotas ne vienas šių žudynių vykdytojas; Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pirmininko patarėju dirba itin susikompijuotais asmuo A. Klimaitis... vienas iš aktyviausių Sausio 13-tosios lietuvių bylos vykdytojų, Rusijos pilietis V. Ivanovas įsitaiso mokytis Lietuvos istoriją... Lietuvos prezidentas viešai abejoja, ar buvo lietuvių tautos atžilgiu vykdomas genocidas ir visiškai ignoruoja pusantrų metų trukusią politinių kalinių ir tremtinių protestų akciją dėl Genocido tyrimo centro vadovo; Seimo LDDP frakcijos nutarimu, lietuvių genocido organizatorės, komunistų partijos, diplomai prilyginti aukšto mokslo diplomams; buvę kompartijos bei KGB pareigūnai ir stribai gauna papildintą pensijas...“

Netenka abejoti šių priekaištų autentiškumu, nes ta tematika jau kuris laikas išyla Lietuvos spaudoje ir politinių kalinių/tremtinių organizacijų protestuose, tik galbūt užjūrio lietuvių nepakankamai šiam reikalui skiria dėmesio. Minėtoji grupė savo raštas baigia kreipimusi į „visus sąmoningus piliečius, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, opozicines partijas, visuomenines organizacijas pareikšti savo nuomonę. Mūsų nuomonė vienareikšmė ir tvirta: lietuvių tautos genocidas bus iširtas, o KGB pastate, esančiame Lietuvos sostinės centre, turi būti ir bus (jei ne dabar, tai pasikeitus LDDP valdžiai) įrengtas vienas garsiausių pasaulje muziejų komunistų aukoms ir nusikaltimams atminti... Istorija yra žmonijos atmintis, ir niekas, mėginantis ją ištrinti, tegu nepamiršta, kad turės atsakyti prieš civilizuotus įstatymus“.

I jos dirvonus pabėręs grūdą, žinai, kad vaisių palaimins Dievas. (1935 m.)
Nuotr. Balio Buračo

PASKUTINIO KARIŪNO ODISĖJA

JUOZAS KLIMAS

15

Tai buvo mano jau paskutiniai lietuviški pusryčiai keleriems metams. Mano viršinkui atrodė irgi seilė bėgo, bet maisto neėmė. Vėliau teko sužinoti, kad ne tik pienu vaisingo ūkininkai, bet siūlė ir civilių drabužių negirdom. Ten paskutine proga gal daugiausia pasinaudojo ir, kurie galėjo, pabėgo.

Traukėmės visą dieną. Maisto niekas nedavė. Kareiviai vis turėjo kokią gabiliuką duonos ar džiovėsių. Kurie nieko neturėjo, skynė pakelyje pusiau prinokusias rugių varpas ir valgė. Žygiavome per visą naktį. Jau trečia naktis be miego – išmokau beieidamas miegoti – užmerkėdavau akis ir žygiuodavau. Tik, jei priekinis kareivius sustodavo, tai aš laimuoju. Jį. Prašvitus dar mačiau kaip vieną 22-os laisvųjų ltn. varė du politrukus, atkišę naganus. Jo diržas buvo nuimtas, pats išbales,ėjo greitai žingsniu į priekį. Taip pat pamačiau politruką Denisenko, kuris dėl karo turėjo nutraukti atostogas ir

dar spėjo pasivyti pulką. Veik apsikabinome. Batai jo dar nublizginti, žinoma, lietuviški, veik veidą gali matyti, nauja palaidinė veik iki kelių ilgumo. „Na, Juozai, kad tu pasitrauksi, tai aš niekuomet negalvoju“, – jis tuoj pasakė. Sakau jam: „Matai, drauge politruke, gal aš turėčiau didelę burną, bet esu tikras karys ir pildau isakymą“. Dar paklausė, kodėl aš ne kulkosvaizdžių kuopoje? Atsakiau, kad buvau perkeltas. Paklausė, kur jo komjaunuoliai? Nors nežinojau, bet pasakiau, kad buvo paskirti tiltų apsaugai ir pabėgo. Vėl jo akys išvirto iš nuostabos. „Tie kalės sūnūs! Aš sugriūsiu ir pats savo ranka juos nusausu! Juozai, čia pat siena, paėję užsiesime į kolchozą, atsigersime pieno“. Siena buvo tik siauris, apsuodinta maždaug pečių aukščio ęglaitėmis. Taipogi buvo įspėta nežengti į šalį... Ryto ūkanos buvo nusėdę ant žemės. Pažvelgiau atgal paskutinį kartą į Lietuvą. Buvau tris naktis nemigęs, bet vis tiek širdį labiai suskandė – „Ar dar matysiu tave kada, brangi žemele?“

Pažygiavus porą kilometrų nuo sienos, buvo didelis pieno kolchozas, kuris net savo nagriebimo punkta turėjo. Buvo apie 8 val., karvės pamelžtos. Kareiviai, nors ir pavargę, stoviniavo, kad gautų lašiuoką pieno ir gal kartais sviesto ar sūrio.

Kol kolchozo pirminikas atsiklausė kažko aukš-

tesnio, kuris nutarė - atėjo jau 10 valanda. Dabar atidarė pieninės duris ir pradėjo pilstyti kareiviams po samti nugriebto pieno. Politrukas Denisenko paėmė gurkėnį ir burną ir išspjovė ir „po matuški“ užkeikęs, pasakė, kad: „Mes kariaujame už laičią tėvynę, o mus šeria kaip kiaules“. Nuo to laiko aš jo daugiau nemačiau. Ir vėl traukėmės toliau. Pradėjo užskridinėti lėktuvai. Pirmas žemu skrydžiu užskrido rusų lėktuvai. Kurie tik turėjo šovinių, pylė į lėktuvą. Atrodo, kad nepataikė, bet keikėsi paskui, kad šaudė į saviški. Paskui užskrido pora vokiečių bombonešių. Išmetė bombas, bet jos krito tolokai nuo kelio. Visi buvome sukritę į griovius, tai nieko neužmaušė.

Dar trumpam sugrįšime atgal užbaigimui apie mūsų paskutinius kariūnus.

Varenos poligonan pateko 6. Visi lyg pelės tylėjo ir laukė paleidimo, tik Šleiteris pateko į bedą. Pirmiausia gerai užsirekavo. Betgi, beskirštami ir artilerija, primaišė pėstininkų. Tarp jų buvo pėstininkas j. ltn. K. Jam buvo pavesta pravesti šaudymą. Dalis kareivių buvo irgi pėstininkai – sudėsimis užtaisais. Kai išovė, sviedinsy pėstininkai – sudašimė metrų. Visi griuvo į dumblą drauge su rusu majoru. K. gavo papeikimą, o Š. gerai pravedė šaudymą. Vėliau išsitarė politruke, kad jis, kaip gerai kalbant rusiškai, kartais rašė

užklaudavo sarkastiškų klausimų. Vieną kartą, jam besėdint tualetuose, kažkas atėjo ir politrukui su priedais pranešė, kad jis apie jį blogai kalbėjęs. Negana to, kažkas prirašė apie politruką rusiškai ant tualetu durų. Galėjo būti kas nors iš rusų karininkų, nes tie irgi politruko nekentė, bet, būdami daugiau patyrę, žinojo, kaip geriau nuo jo apsisaugoti. Dabar tas už viską apkaltino Šleiterį. Buvo suimtas, uždarytas į dabokę, apkalintas, kaip kontrarevoliucionierius. Laimei, buvo teismas, į kurį kaip kaltės įrodymas buvo pristatytos išvietės dury. Š. parodė savo rankraštį, kuris visai neatitiko tam ant durų, ir buvo išteisintas. Tie visi likusieji kariūnai su savo daliniais tuoj pateko vokiečiams ir įvairiais būdais baigė kario keliją.

Pabradaš parjgone buvome 9. Spudas mirė, aš su keturiais pasitraukėme ir Rusiją. B. pateko prie Daugpilio ir nelaisvę. Vokiečiai jį pristatė dirbti prie jų virtuvės; jis, susikombinavęs konservų, išsimainė su kolchozininkais civilius drabužius, pabėgo iš tos vokiečių virtuvės ir pėsčias parėjo į Uteną, iš kur buvo kilęs.

(Bus daugiau)

VAIKAI – MŪSŲ ATEITIS IR VILTIS

„Vaikų šventės“, vykusios Toronte spalio 15 d. dainininkai.

Lina Aukštuolytė neseniai grįžo iš Lietuvos, kur su šeima gyvena beveik dvejus metus. Pajutusi iš pirmų lūpų liaudies dainų grožį, Toronto „Vaikų šventės“ muzikos konkurso metu atliko „Pempel, pempel“ dainelę.

Tai Vaikų šventės motto, kuri įvyko spalio 14-15 dienomis Anapilio sodyboje, Toronte, suorganizuota Kanados Lietuvių Bendruomenės Švietimo Komisijos sudaryto specialaus komiteto vadovaujamo Rasos Lukoševičiūtės-Kurienės iš Londono.

Šiai šventei buvo rimtai ruošta apie pusantros metų. Tikslas – sudaryti sąlygas augantiems lietuviukams pabūti kartu, susipažinti, pabendrauti, parodyti savo talentus ir gabumus, išmokyti ir giliau susipažinti su tradicijomis, o svarbiausia, pasijauti didžios lietuvių šeimos dalimi.

Tai buvo vispusiškai pasiekta. Užsiregistravusių dalyvių skaičius prašoko visų lūkesčius. Planuojant ir ruošiant, komiteto nariai ir kiti susidomėję šiuo renginiu, tikėjosi ir laukė 250, gal 300 vaikų. Svarbiausia, kad prašymai ir raginimai registruotis baigiantis mokslo metams, nedavė didelių rezultatų. Taip pat ir registravimasis konkursams vyko beveik paskutiniu metu. Tačiau prieš pat šventę ir šventės dieną susi-

domėjimas ir dalyvių skaičius prašoko visas viltis buvo net 400 vaikų. Tai tik įrodė, kad šis renginys atsakė į šeimų poreikius, nepaisant, kad šventė vyko paprastą savaitgalį. Šventėje dalyvavo vaikai iš Kanados ir JAV. Buvo šeimų, kurios važiaavo po 9-12 val. iš Wisconsin, Cincinnati, Philadelphia, Clevelando, Ottawos. Londonui, Detroitui ir kitoms vietovėms buvo lengviau atvykti. Gaila, kad programoje nebuvo Montrealio ir Hamiltono mokyklų vai-

Šventės atidarymas prasidėjo trumpu rengimo komiteto pirm. Rasos Kurienės žodžiu, KLB pirmininko A. Vaičiūno laišku, kurį perskaitė Švietimo komisijos pirm. Giedra Paulionienė ir tarė savo pasveikinimą. Iteikdama Rudnosiukui pintinę gėlių, ir PLB valdybos vicepirm. Mildos Lenkauskienės žodis, kuri padovanojo savo įkalbėtus lietuviškų pasakų juosteles. Buvo iškilmingai perkirtas kaspinas ir prasidėjo „Rodomdarom“ stotelių lankymas. O jų buvo 23. Šios programos dalį suorganizavo Kanados Liet. Jaunimo s-gos Toronto skyrius: Daiva Baršauskaitė, Daina Baturaitė, Aurelija Karasiejūtė, Audra ir Lina Paulionytės ir Rita Sakutė. Buvo gera stebėti, kaip vaikai, niekeno neraginami, nešini savo šventės pasais ir specialiais krepšiais, ėjo iš vienos stotelės į kitą, mokėsi šiaudinukų ir margučių dažymo meno, jostų audimo, mazgų rišimo, mėtė kamuolį į krepšį, spēlijo mįsles, susipažino su lietuviškais pašto ženklais, pinigais, ordiniais, klausėsi ir išvaidino aktorės E. Kudabienės sekamas pasakas, gardžiavosi lietuviškais skanėstais, išmoko ir suprato daug kitų įdomybių. Kiekvienoj stotelėj buvo į pasą įspaudžiamas antspaudas.

Po pietų vyko konkursų įvertinimas. Meno konkurso darbai užėmė visas parodų salės sienas

ir visus nustebino savo išraiškingumu ir kūrybingumu. Dalyvavo 60 vaikų. Meno komisijai vadovavo Ina Lukoševičiūtė-Sungailienė. Dailiojo žodžio komisijai vadovavo Vida Dailydienė, dalyvavo 11 vaikų. Muzikos konkurse buvo daugiausia dalyvių su grupiniais ir pavieniais pasirodymais. Komisijai vadovavo Dalia Viskontienė.

Po dalyvių įvertinimo vyko apdovanojimas ir pasirodymas. Smagu, kad visi dalyvavusieji gavo šventės medalius, o iškiliausieji ir po dovanėlę. Pasirodyme didžiausią dalį užėmė muzikinė dalis. Gaila, kad dailiojo žodžio pasirodyme dalyvavo tik pora vaikų. O lietuviškas žodis juk – mūsų esminis išlikimo elementas. Ateityje mokyklose ir šeimose reiktų šią sritį galimai daugiau populiarinti bei skirti tam daugiau dėmesio ir laiko. Aplamai talentų popietė pasižymėjo įdomiais pasirodymais ir parodė, kiek daug mes turime gabių vaikų. Būtų gražu, kad kiekvienoj vietovėj išsivystytų jaunų talentų vakarų ir popiečių tradicija, būtų gera proga pritraukti lietuviškon bendruomenėn mūsų gabų jaunimą.

Vakaronė buvo išimtinis renginys, kur vadovaujant Raseinių Magdelei (Virginijai Našlėnienė) iš Lietuvos, kuri praleido Kanadoje 3.5 mėnesio, lankydamas stovyklas bei šeštadienines mokyklas ir mokydama dainų, etnografinių mokyklų ir įvairių lietuviškų tradicijų. Tai didelis įnašas šios vasaros stovyklose ir vaikų šventei. Gaila, kad dėl sunkiai suprantamų priežasčių kai kurios mokyklos neparuošė jos priėmimo ir nesudarė progos praturtinti vaikus. Tą vakarą Anapilio salėje linksminosi keli šimtai jaunimo nuo 6 iki 16 metų ir vyresni, ir dar jaunesni. Šokius ir dainas lydėjo Raseinių Magdelės harmonika ir T. Pabrėžos kapa. Tai užtruko apie porą

valandų ir įrodė, kad gali būti linksma ir smagu šokant etnografinius šokius ir ratelius sekant lietuviškas pasakas, dainuojant dainas. Visur aktyviai dalyvavo meškiukas Rudnosiukas, kuris suteikė vakaronei spalvingumo ir nuotaikos.

Sekmdienis prasidėjo pamaldomis Lietuvos Kankinių šventovėje, kurių metu buvo atneštos specialios aukos: Vaikų šventės pasas, lietuviška knyga, konkursų medalis ir Lietuvos laukų Rūpintojėlis, palydėti nešamai simbolikai pritaikytomis maldomis. Visa Mišių eiga, skaitiniai buvo pritaikyti vaikų dvasiai ir nuotaikai, atliekami pačių vaikų. Mišias atnašavę kunigai Edis Putrimas ir V. Volertas mokejo kūrybingai ir įspūdingai išryškinti dvasinį šios šventės pakilimą.

Sekmdienį po pietų vyko Vaikų šventės spektaklis „Rudnosiuko stebuklinga kelionė“, kurios scenarijų paruošė Nijolė Benotienė. Scenoje buvo ir Rudnosiuko kalbantys ir akimis mirksintys medis, daugiabučio gyventojai, paukščiai, debesys, Mėnulio ir aplankyti šalių gyventojai. O tos kelionės pagrindiniai veikėjai buvo Rudnosiukas – Tomas Kuras ir Rudnosienė – Rasa Kurienė. Visi veikėjai buvo gerai pasiruošę ir kūrybingai atliko savo vaidmenis. Iš visų išsiskyrė Rudnosiukas savo kalba ir vaidyba, reaguodamas labai natūraliai ir visa, kas aplink jį vyko: išreiškė baimę, išgąstį, nustebeimą, džiaugsmą, laimę, ir baigdamas, išsakė žodžiais: „Visur gerai, bet namie geriausia“.

Programos vadovė buvo muzikė Dalia Viskontienė, kuri susilaukė daug talkos iš Clevelando – Ritos Klorienės. Scenos apipavidalinimas – Jurgio Sederavičiaus, maestro – Jonas Govėdas, ir visas būrys talkininkų.

Būtina pabrėžti, kad čia buvo tikra vaikų šventė – jiems skirta ir jiems pritaikyta – be ilgų kalbų, sveikinimų ir padėkų.

Dauguma šventėje dirbusių, tvarkiusių, talkinusių buvo jauni žmonės. Bet kartu dirbo ir vyresni „Rodomdarom“ dalyje, o ypatinga padėka priklauso

Rudnosienės kavinės vyr. šeimininkei Gurklienei, kuri skaniais, įvairiais lietuviškais patiekalais pajėgė išmaitinti visą minią vaikų ir suaugusių tėvų, senelių ir svečių, per visą savaitgalį.

Jaunimo organizacijų ir jaunų žmonių išjungimas į šios šventės darbus yra sveikintinas dalykas. Tai įrodė, kad turim puiką ir kūrybingą jaunimą. Išmokim jais pasitikėti, prie jų prieiti ir duokim jiems atsakomybę. Šios šventės metu be skundų ir priekaištų darbai tirpo jų rankose.

Šventei buvo reikalinga didelė finansinė parama. Pagrindiniai rėmėjai – mecenatai buvo: Kanados Lietuvių bendruomenė, Kanados Lietuvių fondas, Paramos kredito kooperatyvas, Priskelimo parapijos kredito kooperatyvas, Delhi-Tilsonburg LB apylinkė, London LB apylinkė, dr. P. ir I. Lukoševičių šeima ir bičiuliai parėmė „Vaikų šventę“ jų šeimos sukakčių proga.

Sveikinam rengėjus ir visą rengimo komitetą, ir jų skaitlingus talkininkus. Žinoma, ypatingas dėmesys priklauso Rudnosiukui ir Rudnosienei bei jų rūbų kūrėjai Ramunei Stravinskaitėi, kurie šiam spektakliui suteikė nepaprastą nuotaiką. Linkim, kad Vaikų šventės taptų nuolatine tradicija, kas prisidėtų prie mūsų jaunųjų lietuviškų ateities užtikrinimo.

Irena Lukoševičienė

Nijolė Benotienė, viena iš 7 muzikos konkurso teisėjų, spalio 15 d. Toronte „Vaikų šventės“ metu klausosi konkursantų. Ji taip pat buvo spektaklio „Rudnosiuko stebuklinga kelionė“ scenarijaus autorė.

Trys iš septynių Toronte vykusios „Vaikų šventės“ muzikos konkurso teisėjų, iš kairės: Jonas Govėdas (Torontas), Rūta Kličienė (Otava) ir Dalia Viskontienė (Torontas).

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

Dokumentus, įgaliojimus notarizuojam veltui.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Du patys populiariausi, tai šventinis už \$39.- ir 55 svarų įvairaus maisto už \$98.-

\$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, alicjus, mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.

\$98.- dešra (rukta), mėsos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, alicjus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, riešutai (išlukštentai), konservuoti žirnėliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. 55 svarai arba 25 kg.

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją. Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St. Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sažiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkallimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.

Verčiame dokumentus ir tekstus iš lietuvių kalbos į anglų ir atvirkščiai. Spausdiname kompiuteriu lietuvišku šriftu. Tel. (312) 725-2664, fax (312) 523-7377.

SŪDYTOS SILKĖS IŠ KANADOS!

Užsisakykite šventėms jau dabar!
20 svarų statinaitė – \$33
8 svarų statinaitė – \$19

Skambinkite:
708-532-5951
arba
708-687-5677
po 5 val. p.p.
Pristatome UPS

Pirmu pagyvenusį žmogų gyventi Čikagos priemiestyje prie šeimos atskirame kambaryje su visu išaigymu. Kreiptis: Aldona 708-378-1538

BALTIA EXPRESS CO. LTD.

KALĖDINIAI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
IKI LAPKRIČIO 14 D.

3782 WEST 79TH STREET, CHICAGO, IL 60652
1-800-SPARNAI (1-800-772-7624)

KALĖDŲ ŠVENČIŲ DOVANA – KNYGA TIK 3 DOLERIAI. GAUNAMA „DRAUGE“

ERELIŲ KUORAI. Romanas. Petronėlė Orientaitė. 384 psl.
ATSIMINIMAI. Mykolas Krupavičius. 364 psl.
IŠ SUTEMŲ Į AUŠRĄ. Dr. Antanas Ramūnas. 452 psl.
BERŽAS UŽ LANGO. Romanas. Dal. Mackailienė. 323 psl.
KUR BĖGA ŠEŠUPĖ. Pasakojimai ir legendos. Tamas Skirka. 132 psl.
KRISTAUS KANČIA. Klem. Berntano. Vertė J. Talmantas. 349 psl.
VĖLINĖS. Apsaka. J. Kraliauskas. 165 psl.
MANOJI DŽUKIJA. Atsiminimai. J. Miškinis. 192 psl.
ŠIAURĖS ŽVAIGŽDĖ. Atsiminimai. Myk. Vaitkus. 297 psl.
EUROPIETĖ. Romanas. St. Budavas. 173 psl.
MANO PASAULĖŽIŪRA. Kultūrininkų pas. rinkinys. Red. Dr. Juozas Prunskis. 352 psl.
PRISIKĖLIMAS. Romanas. Alė Rūta. 205 psl.
ATOLAS KAROLJ SALA. Romanas. J. Gliūda. 271 psl.
ANAPUS HORIZONTO. Apsakos. Ava Saudargienė. 189 psl.
KARNAVALO AIKŠTĖJE. Romanas. J. Švaitas. 284 psl.
ANTROJI BANGA. Romanas. O. Nendrė. 202 psl.
SMILGOS. Apsakymai. A. Giedrius. 204 psl.
INICIALAI PO TILTU. Novelės. Ant. Tulyš. 156 psl.
ŽIEMOS ERŠČĖS. Eilėraščiai. Jul. Švabaitė. 86 psl.
PETRAS KARUŽA. Nekrologai, atsiminimai. Red. Ant. Vaičiulaitis ir Bern. Brazdžionis. 408 psl.
SAUJA DERLIAUS. Skaitiniai augantiems ir suaugusiems. Paruošė K. Barėnas. 558 psl.
PRADALGĖ, I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X dal. Literatūros metraščiai. Red. K. Barėnas.
VARDAI IR VEIDAI, mūsų kultūros istorijoje. Stasys Yla. 345 psl.

Pastaba. Užsakant knygas paštu, pinigų nesiųsti. Su knygomis gausite sąskaitą, kurioje bus pažymėta pasiuntimo išlaidos. Illinois gyv. pridėdama State Sale tax 8.75% nuo knygos kainos.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patamavimas
- MLS kompiuteriūr FAX pagalba
- Nuosavybų įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

Century 21 KMECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archez Ave.

DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, krepšitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veltui.

FOR RENT

Modern 2 bedrm. apt. heat, stove, refrig. includ.
71 & Francisco.
Tel.: 312-436-0844

„Miklangiečiai“ – tai pusbroliai ir pusseserės, kurie ne tik susilaukė gausių publikos katuečių už savo modernią liudies dainos „Siuntė mane motinėle“ versiją, bet taip pat laimėjo trofėjus už savo pastangas. Iš kairės: Andrius Giedraitis, Gytis Mikulionis, Lukas Laniauskas, Vaiva Laniauskaitė, Svaja Mikulionytė ir Danius Giedraitis.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Pedagoginio lituanistikos instituto dir. Stasė Petersonienė džiaugiasi, kad šiemet institutą pradėjo lankyti net 11 naujų studentų.

Nuotr. Ed. Šulaičio

Pal. Jurgio Matulaičio misijos kapelionas kun. Algirdas Paliokas, SJ, išvyksta nuo lapkričio 11 iki 16 d. Kasdieninių Mišių misijoje nebus nuo lapkričio 13 iki 16 d., o sekmadienes aukos tėvai jėzuitai iš Čikagos.

Vyčių Senjorų kuopa, kuriai vadovauja dr. Petras Jokubka, rengia savo mirusių narių prisiminimą š.m. lapkričio 15 d., trečiadienį: šv. Mišios 10 val. ryte Marijonų koplyčioje (prie „Draugo“), tuojau po Mišių – kavutė ir trumpas susirinkimas vienuolyno patalpose. Visi nariai ir svečiai kviečiami šiame mirusiųjų pagerbime dalyvauti.

„Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio susirinkimas bus ketvirtadienį, lapkričio 16 d., 7 val. vak., Pasaulio lietuvių centro Lemonte konferencijų kambaryje. Kviečiami dalyvauti ne tik dabartiniai nariai, bet visi, kurie nori dirbti, kad bent truputį palengvintų našlaičių, vaikų su negalia ir daugia-vaikių šeimų gyvenimą šiais sunkiais ekonomiais laikais Lietuvoje. Informacijos teikia Indrė Tjūnelienė, tel. (708) 537-7949 arba (708) 541-3702.

Grazina Gražienė (iš kairės), dr. Aleksandra Gražytė ir Birutė Pankienė, pakuodamos „Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio paruoštus siuntinius vargstantiems vaikučiams Lietuvoje, džiaugiasi Marijos Paškevičienės numegztomis (150 porų) šliurytėmis, kad žiemą nešaltų bedalių vaikučių kojytes.

Nuotr. Indrės Tjūnelienės

x TRANSPAK praneša: „Šia vasarą Lietuvoje daugelyje vietų iškrito tokie krušos ledai, kurių neprisimena net tose vietose gyvenantys senoliai. Per šią vasarą nuo žaibų žuvo 20 žmonių“. Siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Mairto siuntiniai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772.

x KALĖDINIUS SIUNTI-NIUS pristatant iki lapkričio 20 d. Čikagos Transpak įstai-gai, pradžiuginsit artimuosius šventėms. Tel. 312-436-7772.

x Marcelė Mockevičiūtė-Kerušauskienė iš Lietuvos ieško pusseserės Aldonos Tejonen (Teionen?) dukters Petronėlės Klecman. Ji turi sūnų Juozuką. Prieš 7 metus gyveno šiuo adresu: 440 Main St., East Hartford, Conn. 06118. (P. Klecman rašyti lietuviškai nemokėjo, bet laiškus už ją rašė lietuvė Juknevičienė.) Žinias prašome siųsti šiuo adresu: **Marcelė Kerušauskienė, Paluobių kaimas ir paštas, Šakių rajonas, Lithuania.** (sk)

LIETUVOS BUVĘ PARTIZANAI- TREMTINIAI IR MES, LIETUVIAI UŽSIENYJE

Gyvendami užsienyje, ilgus metus kovoję dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, daugelis sulaukė šios iškilmingos dienos. Lietuva tapo nepriklausoma. Nors ji laisva, bet turi dar daug rūpesčių, o ypač, kad jos gyventojai nevienodai vertinami. Buvę okupacinės valdžios darbuotojai, lietuvių patriotų išdavikai ir įvairaus plauko stribai dar ir šiandien užima aukštus postus administracijoje arba gauna dideles pensijas. Tikrieji kovotojai dėl Lietuvos laisvės – partizanai bei jų giminės, po daugelio kančios metų, dar gyvi grįžę iš ledinio Sibiro ar iš kitų Rusijos vergų stovyklų su palaužta sveikata, teka labai mažutes pensijas. Jie taip pat turi sunkumų atgaudami turėtą nuosavybę.

Gauti geriau apmokama darba taip pat nėra galimybės, nes tas pareigas yra užėmę valdančios partijos žmonės. Yra daug atvejų, kad net mirusių asmenų giminės, namiškiai neturi pinigų jų palaikymui.

Palengvinimui gyvenimo sąlygų buvusiems partizanams-tremtiniais yra susior-ganizavę Partizanų globos komitetas ir įsteigęs fondą partizanų paramai prie Lietu- vių bendruomenės Amerikoje, kaip skyrus prie Socialinių reikalų tarybos, kuriai vadovauja nepailestama darbuotoja Birutė Jasaitienė. Šis globos fondas yra pasivadinęs „Lietu- vos Partizanų globos fondu“ su būstine Čikagoje ir yra atidavęs einamą sąskaitą Standard Fede- ral banke. Fondo valdyba sudaro: inž. Leonas Maskaliū- nas – pirm., Antanas Pauzuolis – išd., Povilas Vaičekauskas – sekr. ir Birutė Jasaitienė su

Maryte Remiene – narės.

Komitetas jau yra išsiuntęs kelis tūkstančius laiškų su pra- šymais prisidėti prie partizanų gyvenimo sąlygų palengvinimo. Į laiškus atsiliepė daug nušird- džių tautiečių, paaudodami net po 1000 ir mažesnes sumas dole- riais. Kiekviena auka regist- ruojama banke ir kasos knygo- se. Išsiustuose laiškuose buvo nurodyti šio komiteto dar- bai ir kas bus šelpiama.

Šis Partizanų globos komite- tas glaudžiai bendradarbiauja su Partizanų-tremtinių su- daryta valdyba. Aukos bus skiriamos tik labai sunkiai be- siverčiantiems, buvusiems partizanams po nuodugnaus patikrinimo ir bus išmokamos tris kartus į metus. Vieno parti- zano išlaikymui yra numatyta skirti du šimtus dolerių. Aukos priimamos įvairaus dydžio, pagal aukotojo norus.

Taip pat bus remiami ir par- tizanų vaikai, norį siekti aukš- tesnio mokslo, nes jų tėvai nepajėgia apmokėti mokslapini- gių.

Mes, gyvendami už Lietuvos ribų, labai vertiname partizanų pasiaukojimą dėl Lietuvos lais- vės. Jie aukojo savo gyvybes, kentėjo kankinimus ir trėmimo kančias, dirbdami vergų stovyklose.

Kviečiame visus lietuvius prisidėti nors ir maža auka šių didvyrių išlaikymui, kol jie dar yra gyvi. Aukos siųsti: Standard Federal Bank, c/o L.P.G. Fund Act. No. 663777, 4192 So. Ar- cher Ave., Chicago, IL 60632-9985.

Aukos gali būti nurašomos nuo federalinių mokesčių. Fon- do valdyba nuširdžiai dėkoja aukotojams jau atsiuntusiems aukas.

A. Pauzuolis

Šį sekmadienį, lapkričio 12 d. JAV LB Brighton Parko apy- linkės valdyba ruošia pietus „Draugo“ dienraščiu ir „Margu- čiui“ paremti, Nekalto Prasi- dėjimo parapijos salėje po 10 val. ryto lietuviškų Mišių. Bus cepelinų, „koldūnų“, dešrų ir kopūstų, na ir, žinoma, kugelio. Visi kviečiami paremti LB dar- buotojų pastangas padėti mūsų lietuvių bėsenėjams „DRAU- GUI“ ir „MARGUČIUI“.

ALRK Moterų sąjungos 3-cios kuopos susirinkimas vyks šį šeštadienį, lapkričio 11 d., 3 val. p.p., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Bus įvairūs pranešimai ir valdybos rin- kimai. Narės ir viešnios maloni- ai kviečiamos dalyvauti. Po susirinkimo kavutė.

Penktadienį, gruodžio 1 d. 7 val. vakare, Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje bus atidary- ta Čikagos dailininkų grupės „5“ paroda. Grupę sudaro pen- ki Čikagos universitetų dailės profesoriai: Ralph Arnold, Mor- ris Barazani, Ghita Hardimon, Leopold Segedin ir Joan Taxay Weinger. Visi jie yra pasižymėję asmeninėmis ir grupinėmis pa- rodomis svarbiuose Amerikos muziejuose ir galerijose. Šia paroda muziejus nori pristatyti lietuviams platesnį šiuolaikinės Amerikos dailės kontekstą ir užmegzti dialogą tarp dviejų kultūrinių tradicijų. Paroda veiks iki 1996 m. sausio 31 d.

x TRANSPAK įstaiga LE- MONTE veikia savaitgaliais; **penkt. 3 v. p.p. – 7 v.v.; šeštđ. ir sekmd. 8:30 v.r. – 2 v. p.p.** Transpak tel. Lemonte: 708-257-0497.

x Rimkų ir Geštautų šei- mos paskyrė \$55 Lietuvos naš- laičiams. Dėkojame! „Lietuvos našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71st St., Chicago, IL 60629. (sk)

Mažosios Lietuvos Lietuvių draugijos visuotinis narių susirinkimas sekmadienį, lap- kričio 12 d., 12:30 val. p.p. vyks Balzeko Lietuvių Kultūros mu- ziejiaus mažojoje salėje, 6500 So. Pulaski Rd., Čikagoje. Bus valdybos pranešimai, aptariamie renginiai ir naujos valdybos rinkimai. Bus ir pietūs. No- rintieji dalyvauti pietuose, pra- šomi pranešti Ramūnui Bun- tinui.

Pal. Jurgio Matulaičio misijos kapelionas kun. Algirdas Paliokas, SJ, kalba invokacija Lietuvių fondo puo- toje spalio 21 d. Pasaulio Lietuvių centre.

Nuotr. V. Jasinevičiaus

Vytautas ir Staselė Paulio- niai, čikagiškiai, jau trečią kartą atnaujina „Draugo“ pre- numeratą Vytauto Didžiojo universitetui Kaune. Džiaug- gias, kad iš gražių atsiliepimų matyti, jog „Draugas“ universi- tete mėgstamas, ir tiek profesū- ros, tiek studentijos mieliai skai- tomas. Kiti Lietuvos universi- tetai, gimnazijos ir viešosios bib- liotekos taip pat džiaugiasi ir dėkotų savo geradariams, kurie jiems „Drauga“ užprenumeruo- tų. Prenumerata metams tik 100 dolerių (siunčiama „Air cargo“).

Čikagos televizijos Channel 2 sukvietame pasitarime, kaip efektingiau perduoti vietines žinias žiūrovams. Priekyje sėdi žinių pranešėjai Joan Lovett ir Lester Holt, už jų – stoties direktorius Monroe Anderson, viceprez. Robert Mc Gann, žinių redaktorius Gary White ir kitų etninių gru- pių atstovai. Lietuviams atstovavo JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė (stovi an- troji iš kairės).

Nuotr. Indrės Tjūnelienės

DISKUSIJOS ČIKAGOS TELEVIZIJOS STOTYJE

Antradienį, spalio 24 d., Čikagos etninių grupių atstovai buvo sukvieti pasitarimui CBS WBBM TV (Čikagos Chennel 2) patalpose, 630 North McClurg Court. Besistengdami pagerinti vietinių žinių perdavimą, stoties vadyba pakviečia įvai- rias grupes diskusijoms, klau- simams bei patarimams. Šis su- sirinkimas buvo aštuonioliktas, suauktas naudojant sąra- šus, kuriuos sudarė Pat Michalski, Illinois gubernatoriaus asistentė Etniniams reikalams. Iš lietuvių dalyvavo Regina Na- rušienė, Pranė Šlutenė ir Indrė Tjūnelienė.

Daugumas dalyvių skundėsi, kad žinios būna daugiau apie nusikaltimus, kriminalus, o retai apie teigiamus įvykius. Regina Narušienė išdrijo pasakytį, kad dažnai, kai būna lietuvių didžiosios šventės, šo- kių bei dainų, sutraukiančios net tūkstančius žmonių, televi- zijos korespondentai neat- vyksta. Savo pareikšime ji taip pat paminėjo, kad dabar Lietu- vai svarbu būti priimtai į NATO. Visuomet malonu, kai R. Narušienė atstovauja lietu- viams, nes jos anglų kalba sklaidi ir, būdama JAV LB Krašto valdybos pirmininkė, ji yra gerai susipažinusi su lietu- viams svarbiais reikalais. Būda- ma advokatė, ji moka taktiškai, diplomatiškai išreikšti savo nuomonę.

Susitikime dalyvavo TV Channel 2 atstovai – Monroe Anderson (Director of Station Services and Community Af- fairs), Robert McGann (Vice- President, General Manager), Gary White (Executive producer in news department). Diskusijas pravedė žinių pranešėjai Lester Holt, Joan Lovett ir Linda Mc- Lennon.

Buvo padiktuoti telefonų nu- meriai, kuriais kvietė pasi- naudoti, pranešant svarbesnius įvykius – CBS Newsroom fax: (312) 951-3878, tel. (312) 951-3601, Planning Desk (312) 951-3712 (Don Johnson, Planning Desk Editor), Monroe Anderson tel.: (312) 951-3727, fax: (312) 440-0591.

Pokalbiams pasibaigus, Mon- roe Anderson pasiūlė aprodyti studiją. Buvo idomu pamatyti garso ir vaizdo reguliavimą, besiruošiančius oro pranešėjus, komentatorius, bet labiausiai buvo idomu pamatyti kambari, Studio 1, kuriame vyko Nixon- vai svarbu būti priimtai į NATO. Visuomet malonu, kai R. Narušienė atstovauja lietu- viams, nes jos anglų kalba sklaidi ir, būdama JAV LB Krašto valdybos pirmininkė, ji yra gerai susipažinusi su lietu- viams svarbiais reikalais. Būda- ma advokatė, ji moka taktiškai, diplomatiškai išreikšti savo nuomonę.

Algis Bacanskas, Fall Brook, CA, prie „Draugo“ pre- numeratose mokesčio dar atsiun- tėt 105 dol. auką. Sakoma, kad tikras draugas ateina ne tik prie vaišių stalo, bet padeda ir bė- dose, todėl džiaugiamės, kad dienraštis jį surado savo rėmėjo asmenyje. Nuširdus aciū už pagalbą.

Indrė Tjūnelienė

• „Draugas“ šviečia, „Drau- gas“ kviečia, „Draugas“ mus vi- sus paliečia.

natorius Jim Edgar asistentė etniniams reikalams Pat Michalski ir Lithuanian Mercy Lift narė Pranė Šlutenė dalyvavo pasitarime, kaip efektingiau perduoti vietines žinias televizijos laidoje.

Nuotr. Indrės Tjūnelienės